

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen in de wetswijziging van 2024 van de wet Patiëntenrechten?

Inhoudstabel

I. Nieuwe maatstaven in de relatie gezondheidszorgbeoefenaar-patiënt.....	3
I.1 Actievere rol (autonomie) van de patiënt met betrekking tot zijn zorg	3
I.2 Actievere rol van de gezondheidszorgbeoefenaar om "rekening te houden" met de waarden, doelstellingen of voorkeuren van de patiënt met betrekking tot zijn zorg	3
I.3 Taak van de gezondheidszorgbeoefenaar om vereiste informatie op maat van de patiënt te geven.....	3
I.4 Taak van de gezondheidszorgbeoefenaar om gepast te reageren bij de vaststelling van gevoelige informatie over de gezondheidstoestand van de patiënt, die bij mededeling mogelijks ernstige schade zou kunnen berokkenen aan de gezondheid van de patiënt (art. 7§4)	3
I.5 Recht van de patiënt om alle gegevens in het patiëntendossier in te zien / te kennen, met uitzondering van gevoelige informatie die onder de therapeutische exceptie valt en de gegevens met betrekking tot derden (art. 9§3).....	4
II. Bepalingen rond de bijstand of uitoefening van de patiëntenrechten door de vertrouwenspersoon en de vertegenwoordiger	4
II. 1 Patiënt heeft het recht zich te laten "bijstaan" door een of meer vertrouwenspersonen bij de uitoefening van al diens rechten als patiënt (art. 11/1)	4
II.2 Mogelijkheid voor de vertrouwenspersoon van de patiënt om aanwezig te zijn tijdens de behandeling op verzoek van de patiënt (art. 10).....	4
II.3 Meerdere personen kunnen door de patiënt worden aangewezen als mogelijke toekomstige vertegenwoordiger (art. 14 §1/1)	4
III. Nieuwe rol van de nabestaanden van de overleden patiënt	5
III.1 Mogelijkheid voor de personen met het ouderlijk gezag en andere naaste familieleden tot de 2 ^e graad van de overleden minderjarige patiënt om het patiëntendossier rechtstreeks in te zien, een afschrift te vragen en toelichting te ontvangen (nieuw art. 9 §4/1)	5
III.2 Mogelijkheid voor de naasten van een patiënt om een klacht neer te leggen bij de bevoegde ombudsdienst en een bemiddeling te vragen met de gezondheidszorgbeoefenaar	5
• Er is enkel een klacht bij de ombudsdienst mogelijk in het kader van de zorgrelatie tussen die gezondheidszorgbeoefenaar en de overleden patiënt en.....	5

- Bij het overlijden van een minderjarige patiënt, kan er enkel een klacht worden neergelegd door de personen met het ouderlijk gezag..... 5
- Bij het overlijden van een meerderjarige patiënt i..... 5

IV. Extra waarborgen ter bescherming van het bemiddelingsproces door de ombudsdiensten

“Rechten van de patiënt” (art. 16/1)..... 5

IV.1 Verduidelijking van het beroepsgeheim van de ombudspersoon..... 5

IV.2 Wettelijke verankering van het principe van vertrouwelijkheid van het bemiddelingsproces... 6

V. Nieuwe opdrachten van de federale ombudsdienst “Rechten van de patiënt” (art. 16/2) 6

I. Nieuwe maatstaven in de relatie gezondheidszorgbeoefenaar-patiënt

I.1 Actievere rol (autonomie) van de patiënt met betrekking tot zijn zorg

- Via de mogelijkheid om zich bij de gezondheidszorgbeoefenaar actief te informeren of vragen te stellen (bv. over de bekwaamheid en ervaring van de beroepsbeoefenaar (art. 6§2); over zijn gezondheidstoestand (art. 7§2) en over geplande tussenkomsten (art. 8§2).
- Via de mogelijkheid van een patiënt om aan een gezondheidszorgbeoefenaar te vragen een voorafgaande zorgplanning te organiseren, waarop zijn voorkeuren/doelstellingen m.b.t. zijn zorg besproken kunnen worden (zie nieuw art. 5 en de definitie in art. 2, 5°).
- Via de mogelijkheid van een patiënt om te vragen dat documenten over zijn waarden, voorkeuren en levensdoelen betreffende zijn zorg worden toegevoegd aan zijn patiëntendossier (zie art. 9§1).
- Via de mogelijkheid van een patiënt om zijn wil (niet alleen zijn weigering, maar ook zijn wensen) met betrekking tot een specifieke tussenkomst, voor een moment waarop hij niet langer in staat zal zijn om zijn rechten als patiënt uit te oefenen, vast te leggen in een voorafgaande verklaring; de patiënt kan ook vragen dat deze verklaring(en) wordt (worden) toegevoegd aan zijn patiëntendossier (art. 8/2 §2).

I.2 Actievere rol van de gezondheidszorgbeoefenaar om "rekening te houden" met de waarden, doelstellingen of voorkeuren van de patiënt met betrekking tot zijn zorg

- De gezondheidszorgbeoefenaar wordt verwacht rekening te houden met deze elementen bij het verlenen van kwaliteitsvolle zorg en bij het geven van informatie over de gezondheidstoestand en over geplande tussenkomsten in de zorg.
- De gezondheidszorgbeoefenaar houdt eveneens rekening met deze elementen bij de aanwezigheid van een voorafgaande wilsverklaring waarin bepaalde wensen van de patiënt m.b.t. de zorg werden opgenomen (zie nieuw art. 8/2). Dit in tegenstelling tot een voorafgaande weigering van een specifieke tussenkomst, die eventueel opgenomen is in een voorafgaande wilsverklaring, welke automatisch gerespecteerd moet worden.

I.3 Taak van de gezondheidszorgbeoefenaar om vereiste informatie op maat van de patiënt te geven

- Dit is voornamelijk van belang bij de informatie over zijn gezondheidstoestand en de informatie over een geplande tussenkomst: de informatie moet op gepersonaliseerde wijze gegeven worden, om de patiënt in staat te stellen deze zo goed mogelijk te begrijpen.
- De gezondheidszorgbeoefenaar moet voldoende tijd uittrekken voor het geven van de informatie, waarbij de patiënt uitgenodigd wordt tot het stellen van vragen.

I.4 Taak van de gezondheidszorgbeoefenaar om gepast te reageren bij de vaststelling van gevoelige informatie over de gezondheidstoestand van de patiënt, die bij mededeling mogelijks ernstige schade zou kunnen berokkenen aan de gezondheid van de patiënt (art. 7§4)

- De gezondheidszorgbeoefenaar dient eerst na te gaan of de informatie gradueel (progressief) meegedeeld kan worden. Uitzonderlijk kan de informatie volledig onthouden worden (= therapeutische exceptie), bij naleving van de wettelijke voorwaarden.

- Indien de gevoelige informatie reeds onthouden werd, is het de taak van de gezondheidszorgbeoefenaar om op regelmatige tijdstippen na te gaan of de patiënt nog steeds ernstige schade zou lijden indien hij rechtstreeks van deze info over zijn gezondheidstoestand kennis zou krijgen (= de informatie die onder de therapeutische exceptie valt). Indien dit niet meer het geval is, moet de informatie aan de patiënt worden meegedeeld.

I.5 Recht van de patiënt om alle gegevens in het patiëntendossier in te zien / te kennen, met uitzondering van gevoelige informatie die onder de therapeutische exceptie valt en de gegevens met betrekking tot derden (art. 9§3)

- Het begrip 'persoonlijke notities' met betrekking tot het patiëntendossier werd geschrapt in de wet.
- De patiënt kiest of hij een afschrift van het patiëntendossier op papier of op elektronische wijze ontvangt. Het eerste exemplaar is gratis.

II. Bepalingen rond de bijstand of uitoefening van de patiëntenrechten door de vertrouwenspersoon en de vertegenwoordiger

II. 1 Patiënt heeft het recht zich te laten "bijstaan" door een of meer vertrouwenspersonen bij de uitoefening van al diens rechten als patiënt (art. 11/1)

- Deze bijstand is mogelijk voor de uitoefening van alle patiëntenrechten. De patiënt bepaalt informeel (mondeling) of meer formeel (schriftelijk) de draagwijdte van de bevoegdheid van de vertrouwenspersoon. De gezondheidszorgbeoefenaar noteert daarna de identiteit en draagwijdte van de bevoegdheid in het patiëntendossier.
- Zoals voordien kan de vertrouwenspersoon, wanneer de patiënt daar uitdrukkelijk om verzoekt, alleen en zonder de aanwezigheid van de patiënt optreden inzake volgende specifieke rechten: het recht op informatie over de gezondheidstoestand, het recht op informatie omtrent een beoogde tussenkomst in de gezondheidszorg (in het kader van de geïnformeerde toestemming) en het recht op inzage en/of afschrift van het patiëntendossier. Een schriftelijk mandaat is hier aangewezen.

II.2 Mogelijkheid voor de vertrouwenspersoon van de patiënt om aanwezig te zijn tijdens de behandeling op verzoek van de patiënt (art. 10)

- De gezondheidszorgbeoefenaar kan dit verzoek echter afwijzen om gegronde redenen (bv. hygiëne).

II.3 Meerdere personen kunnen door de patiënt worden aangewezen als mogelijke toekomstige vertegenwoordiger (art. 14 §1/1)

! De aangewezen personen kunnen nooit tegelijkertijd optreden als vertegenwoordiger

- Indien de patiënt meerdere personen aanwijst als vertegenwoordiger, bepaalt hij de volgorde waarin deze personen als vertegenwoordiger optreden. De patiënt kan naasten aanduiden die de vertegenwoordiger bijstaan in de uitoefening van de rechten van de patiënt.

III. Nieuwe rol van de nabestaanden van de overleden patiënt

III.1 Mogelijkheid voor de personen met het ouderlijk gezag en andere naaste familieleden tot de 2^e graad van de overleden minderjarige patiënt om het patiëntendossier rechtstreeks in te zien, een afschrift te vragen en toelichting te ontvangen (nieuw art. 9 §4/1)

- De personen met het ouderlijk gezag dienen geen motivatie te geven bij een verzoek tot rechtstreekse inzage of een afschrift van het dossier van het overleden kind, terwijl er voor de andere bloedverwanten tot de 2e graad enkel een rechtstreekse toegang mogelijk is bij een voldoende gemotiveerd en gespecificeerd verzoek.
- Ter eerbiediging van het privéleven van de patiënt, kan de gezondheidszorgbeoefenaar de rechtstreekse inzage of het verstrekken van een afschrift van het patiëntendossier van de overleden minderjarige geheel of gedeeltelijk weigeren. In dit geval is een onrechtstreekse inzage in het patiëntendossier (via een gezondheidszorgbeoefenaar) wel nog mogelijk (zie art.15 §1).

(Ter info: Naasten van overleden meerderjarige patiënten hebben, zoals voordien, nog steeds het recht op onrechtstreekse inzage in het patiëntendossier, via een gezondheidszorgbeoefenaar)

III.2 Mogelijkheid voor de naasten van een patiënt om een klacht neer te leggen bij de bevoegde ombudsdienst en een bemiddeling te vragen met de gezondheidszorgbeoefenaar (art.11 §4)

- Er is enkel een klacht bij de ombudsdienst mogelijk in het kader van de zorgrelatie tussen die gezondheidszorgbeoefenaar en de overleden patiënt en wanneer de patiënt zich daar tijdens zijn leven niet tegen heeft verzet.
- Bij het overlijden van een minderjarige patiënt, kan er enkel een klacht worden neergelegd door de personen met het ouderlijk gezag.
- Bij het overlijden van een meerderjarige patiënt is een klacht mogelijk door de (huwelijks)partner, bloedverwanten tot de 2^e graad en de persoon die werkelijk als vertegenwoordiger handelde op het moment van overlijden van de patiënt.

IV. Extra waarborgen ter bescherming van het bemiddelingsproces door de ombudsdiensten “Rechten van de patiënt” (art. 16/1)

IV.1 Verduidelijking van het beroepsgeheim van de ombudspersoon

- De ombudspersoon mag de feiten waarvan hij uit hoofde van zijn functie kennis krijgt, niet openbaar maken.
- Hij mag evenmin opgeroepen worden als getuige in een burgerrechtelijke, administratieve of arbitrale procedure m.b.t. tot de feiten waarvan hij via de bemiddeling kennis heeft genomen, noch mag hij de redenen van een eventuele mislukking van een bemiddeling onthullen.

IV.2 Wettelijke verankering van het principe van vertrouwelijkheid van het bemiddelingsproces

- Behoudens de uitzonderingen voorzien bij wet, zijn de opgemaakte documenten en de schriftelijke of mondelinge mededelingen, gedaan door de ombudsfunctie of de betrokken partijen in de loop en ten behoeve van de bemiddeling, vertrouwelijk.
- Partijen mogen hier enkel bij wederzijds schriftelijk akkoord van afwijken.

! Het is aanbevolen dat de ombudspersonen de partijen bij de bemiddeling duidelijk en van tevoren informeren over de bepalingen in kwestie.

V. Nieuwe opdrachten van de federale ombudsdienst “Rechten van de patiënt” (art. 16/2)

- De opdrachten van de federale ombudsdienst blijven in belangrijke mate dezelfde, al is **het de bedoeling** dat de federale ombudsdienst **evolveert van een instantie die zelf bemiddeling opstart voor klachten (in de extramurale sector), naar een ondersteunende, coördinerende en adviserende instantie voor de ombudsdiensten “rechten van de patiënt”**.
- Het is nog te zien hoe de federale ombudsdienst deze wettelijke opdrachten in de toekomst zal opnemen. Dit zal evenwel pas mogelijk worden zodra er ook voor gezondheidszorgbeoefenaars buiten ziekenhuizen lokale ombudsfuncties "Rechten van de patiënt" worden ingericht (*De Kamer, 2023-2024, Doc 55, 3676/001, p.51*).